

Formatief handelen en Thanksgiving

De Amerikaanse historicus Sam Wineburg verspreidde onderstaande opdracht via Twitter. Hij wilde duidelijk maken hoe je, op een behapbare manier, formatief handelen kunt inzetten bij het aanleren van (een aspect) van historisch denken en redeneren. Een opdracht die, ook al weten Nederlandse leerlingen misschien weinig of niets van *Thanksgiving*, ook in ons land heel goed bruikbaar is.

Waarom is deze opdracht zo geschikt voor formatief handelen?

1. Het is een opdracht die snel een veelgemaakte fout bij historisch denken en redeneren blootlegt. Dat bleek bijvoorbeeld toen Wineburg de vraag voorlegde aan College studenten. 70% van de studenten beantwoordde de vraag fout. Zij antwoordden dat zij het eens waren met de uitspraak omdat de afbeelding informatie bevatte over de relatie tussen de indianen en de Pilgrim Fathers. Deze studenten waren volledig gefocust geweest op de afbeelding en hadden zich geen rekenschap gegeven van het feit dat het schilderij in 1931 is gemaakt. Het schilderij zegt dus meer over de opvattingen van de schilder over de relaties tussen beide groepen, dan over de werkelijke relatie. Welke bedoelingen de schilder heeft gehad om de relatie zo weer te geven wordt uit het schilderij niet duidelijk. Er is dus sprake van een belangrijke misconceptie waar het gaat om het duiden van historische bronnen (bruikbaarheid, betrouwbaarheid en representativiteit).
2. De vorm van de opdracht, de leerlingen moeten eerst zeggen of ze het eens of oneens zijn met de uitspraak, maakt het de docent mogelijk, om al rondlopend door het lokaal, snel te zien of de leerlingen hebben begrepen waar het om gaat.
3. Vervolgens wordt leerlingen gevraagd een korte toelichting te geven. De docent kan bij een klassikale nabespreking van de opdracht (die zeker nodig is als veel leerlingen de vraag fout hebben beantwoord) enkele leerlingen vragen hun antwoord toe te lichten om helder te krijgen welke denkfout(en) wordt/worden gemaakt. Vervolgens kan hij tips geven voor een volgende keer.
4. Voorafgaand aan een klassikale nabespreking kunnen leerlingen ook commentaar geven op de toelichting van een klasgenoot met de vraag of hun discussie aanleiding geeft om het antwoord te herzien (peer-assessment).
5. De docent kan uit de toelichting ook afleiden of de leerlingen de vraag goed hebben gelezen. De vraag is of het schilderij bruikbaar is voor het beoordelen van de relatie, niet wat dit schilderij zegt over deze relatie.

Noot

Je zou leerlingen als aanvullende opdracht kunnen vragen uit te zoeken hoe het werk van Ferris (in de loop der tijd) is beoordeeld.

Thanksgiving

Bron

The First Thanksgiving 1621, schilderij van Jean Leon Gerome Ferris uit 1931.

Uitspraak:

'Het schilderij *The First Thanksgiving* (1621) helpt historici om een beter begrip te krijgen van de relatie tussen de Wampanoag Indianen en de Pilgrim Fathers in 1621.'

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Alternatieve opdrachten

Opdracht 1

Bron

Amerikaans schilderij uit 1893.

Uitspraak:

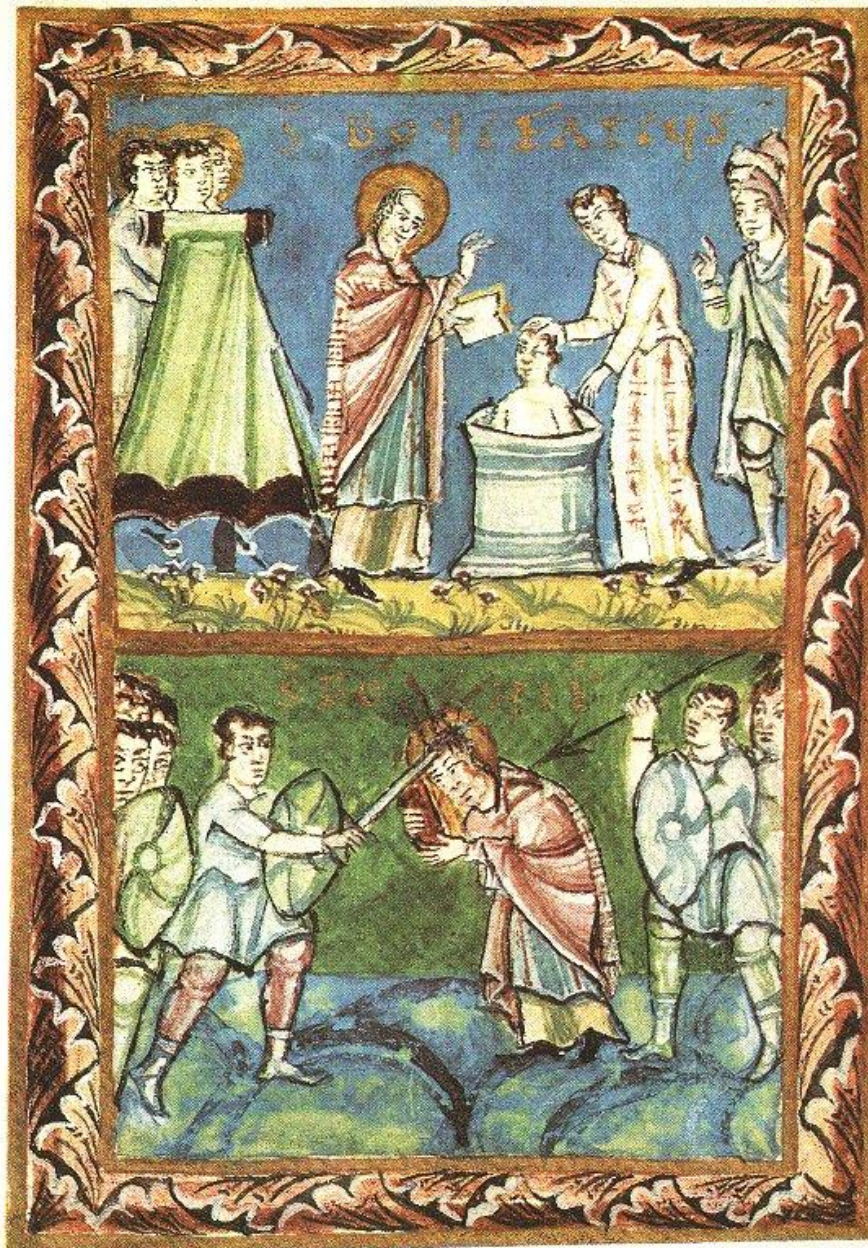
'Het schilderij *De aankomst van Columbus in de nieuwe wereld* helpt historici om een beeld te krijgen van de aankomst van Columbus in de nieuwe wereld.'

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 2

Bron

Dood van Bonifatius (Sacramentarium van Fulda, ca. 975)

Uitspraak:

'Het schilderij *De dood van Bonifatius* helpt historici om een beeld te krijgen van de dood van Bonifatius.'

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 3

Bron

Bonifatius bij de heilige eik door Emil Doepler, ongeveer 1905

Uitspraak:

‘Het schilderij *Bonifatius bij de heilige eik* helpt historici om een beeld te krijgen van het gedrag van Bonifatius toen hij de heilige eik liet omhakken.’

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 4

Bron

Schilderij uit 1737

Uitspraak:

‘Het schilderij *Bonifatius bij de heilige eik* helpt historici om een beeld te krijgen van hoe het eraan toeging bij het omhakken van de heilige eik in 754.’

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 5

Bron

Bonifatius (ca 675-754) aartsbisschop van Mainz, trekt in 754 naar Friesland om de Friezen te bekeren tot het christendom. Hij spreekt met een groep eerder bekeerde Friezen af aan de oever van het riviertje de Boorne in de buurt van Dokkum

Toen de vastgestelde dag echter aanbrak, kwamen er in plaats van vrienden vijanden terug en nieuwe beulsknechten in plaats van nieuwe gelovigen. Zodra hij het aanstormen van de tierende massa merkt, verzamelt de man Gods (Bonifatius) meteen zijn geestelijken om zich heen, neemt de relikwieën (overblijfselen) van de heiligen, stapt uit zijn tent en verbiedt de wapenknechten ogenblikkelijk verder te vechten, met de woorden: "Hou op mannen, want de Heilige Schrift leert ons niet kwaad met kwaad te vergelden, maar kwaad met goed (...)". Terwijl hij met dergelijke woorden zijn vrienden aanspoorde tot de martelaarskroon, stortte de hele woedende menigte heidenen zich met zwaarden en volle wapenrusting over hen heen en hakte hun lichamen neer in heilbrengende moord.

Bron: Dit verslag is afkomstig uit een heiligenleven geschreven door Willibald rond 760 in Mainz, waarbij hij gebruikmaakte van ooggetuigenverslagen.

Uitspraak:

'Deze bron helpt historici om zich een beeld te vormen van wat Bonifatius overkwam in 754.'

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 6

Bron

Bisschop Willibrordus (650-739) is een bekende missionaris uit de vroege Middeleeuwen. De Engelse monnik Alcuïnus schrijft omstreeks 790 over hem

Toen dus de eerbiedwaardige man eens, zoals hij gewoon was, op missiereis was, kwam hij bij een plaats die Walichrum (Walcheren) heet, waar nog een heiligdom van het oude bijgeloof stond. Toen de man Gods dit in zijn vurige ijver verbrijzelde voor de ogen van de bewaker van het heiligdom, ontstak deze in hevige woede en sloeg met zijn zwaard op het hoofd van de priester van Christus om het onrecht zijn god aangedaan te wreken. Maar omdat God zijn dienaar beschermde, liep hij geen enkel letsel op. Toen zijn metgezellen dit zagen, kwamen zij aanrennen om het brute geweld van de goddeloze man met de dood te straffen. Maar de schuldige werd door de vrome man Gods uit hun handen bevrijd en hij liet hem gaan.

Uitspraak:

'Deze bron helpt historici om zich een beeld te vormen van wat Willibrord overkwam op Walcheren.'

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.

Opdracht 7

Bron

Illustratie van N.C. Wyeth in Scribner's Magazine, december 1910

Uitspraak:

Deze illustratie helpt historici om een beeld te krijgen van het uiterlijk van Vikingen.

Vraag:

Ben je het met deze uitspraak eens of oneens? Licht je antwoord kort toe.